Valiokunnan mietintö MmVM 19/2016 vp─ HE 195/2016 vp

Maa- ja metsätalousvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi maaseudun kehittämisen tukemisesta annetun lain muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi maaseudun kehittämisen tukemisesta annetun lain muuttamisesta (HE 195/2016 vp): Asia on saapunut maa- ja metsätalousvaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:
- ylitarkastaja Juuso Kalliokoski, maa- ja metsätalousministeriö
- maaseutuylitarkastaja Marianne Selkäinaho, maa- ja metsätalousministeriö
- neuvotteleva virkamies Sanna Sihvola, maa- ja metsätalousministeriö
- hallitussihteeri Jarno Virta, maa- ja metsätalousministeriö
- ylitarkastaja Markus Lounela, Maaseutuvirasto
- maaseutuasiantuntija Eija Äärilä, Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
- kehityspäällikkö Ari Enroth, ProAgria Keskusten Liitto ry

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:
- työ- ja elinkeinoministeriö
- Suomen Kuntaliitto
- Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry

HALLITUKSEN ESITYS

Maaseudun kehittämisen tukemisesta annettuun lakiin (28/2014) esitetään tehtävän Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman 2014—2020 mukaisiin pilottihankkeisiin liittyviä muutoksia, joiden johdosta kehittämishanketukea olisi mahdollista myöntää pilottihankkeisiin liittyviin investointeihin, jotka eivät ole luonteeltaan yleishyödyllisiä. Muutos on maaseutuohjelman mukainen ja pilottihankkeiden käytännön toteutuksen kannalta tärkeä. Pilottihankkeet ovat hankkeita, joiden tarkoituksena on tukea uusien tuotteiden, käytäntöjen, menetelmien ja tekniikoiden kehittämistä maa- ja metsätaloudessa ja maaseudun pienissä yrityksissä sekä antaa toimijoille mahdollisuus uuden toiminnan tai tuotteen testaamiseen todellisessa toimintaympäristössä.

Valmis
5.0

Lakiin tehtäisiin lisäksi eräitä merkitykseltään vähäisempiä täsmennyksiä ja korjauksia.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2017.

VALIOKUNNAN YLEISPERUSTELUT

Esityksen perusteluihin viitaten valiokunta toteaa, että yhtenä Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmassa 2014—2020 (jäljempänä maaseutuohjelma) käyttöön valittuna toimenpiteenä on toimenpide "M16-Yhteistyö". Yhteistyö-toimenpiteestä säädetään ns. maaseutuasetuksessa (EU) N:o 1305/2013, sen 35 artiklassa. Yhteistyöllä tarkoitetaan toimenpiteitä, joissa tuetaan toimialasta riippumatta maaseudun kehityksen ja ohjelman kaikkien kohdealueiden kannalta merkittävien yhteistyöhankkeiden perustamista, yhteistyöryhmien kehittämishankkeiden toteuttamista sekä maaseudun innovaatioryhmien toimintaa maa- ja metsätalouden innovaatioiden kehittämiseksi ja käyttöön saattamiseksi. Toimenpiteissä tuetaan avustuksella ohjelman tavoitteiden kannalta merkityksellisten yritysten (mukaan lukien maatilat), metsän omistajien, markkinatoimijoiden, tutkimuslaitosten, asiantuntijoiden, yliopistojen, korkeakoulujen ja muiden kehittäjäorganisaatioiden yhdessä toteuttamia kehittämishankkeita. Niillä edistetään käytäntöön kytkeytyvää tutkimusta, tuotekehitystä, innovaatioiden valmistelua ja käyttöönottoa, laatua, logistiikkaa, kustannustehokkuutta sekä tehostetaan tuotantoprosesseja ja markkinoiden toimivuutta muun muassa lisäämällä asiantuntemusta, kansainvälistä ja yli erilaisten sektorirajojen tapahtuvaa yhteistyötä.

Edellä tarkoitettu yhteistyö voi maaseutuasetuksen 35 artiklan 2 kohdan a alakohdan mukaan liittyä muun muassa niin sanottuihin pilottihankkeisiin. Pilottihankkeet ovat hankkeita, joiden tarkoituksena on testata ja tukea uusien tuotteiden, käytäntöjen, menetelmien ja tekniikoiden kehittämistä maataloudessa, elintarvikealalla, metsätaloudessa ja maaseudun pienissä yrityksissä sekä antaa toimijoille mahdollisuus uuden toiminnan tai tuotteen testaamiseen todellisessa toimintaympäristössä. Pilottihankkeiden avulla voidaan muun muassa kokeilla uuden innovatiivisen ratkaisun toimintaa ja arvioida sen hyötyjä. Kyse voi olla esimerkiksi kokeilusta, joka koskee uuden, vaikkapa viljelyyn, lajitteluun tai varastointiin liittyvän välineen toimivuutta käytännössä ja kaupallisena tuotteena. Pilottihankkeiden tukemisen tarkoituksena on uudistaa maaseudun toimialoja sekä lisätä ja parantaa maa- ja metsätalouden ympäristöystävällisyyttä, tuottavuutta ja kannattavuutta. Pilottihankkeiden tukemisessa ei siten ole tarkoituksena kaupallisen toiminnan tukeminen, vaan kokeiluhankkeiden toteuttaminen.

Valiokunta toteaa, että esityksen tarkoituksena on maaseutuohjelman tavoitteiden mukaisesti parantaa kehittämishanketuen saajien edellytyksiä toteuttaa maaseudulla innovatiivisia ja maaseudun yritystoimintaa uudistavia hankkeita. Tässä tarkoituksessa lakiin tehtäisiin maaseutuohjelman mukaista pilotointia koskeva muutos, jonka myötä pilotointi voidaan paremmin toteuttaa maaseutuohjelman tarkoituksen mukaisesti. Lakiin tehtäisiin lisäksi eräitä merkitykseltään vähäisempiä täsmennyksiä ja korjauksia.

Esityksen perusteluihin viitaten valiokunta korostaa, että biotalouden mahdollisuuksien muuttuminen liiketaloudelliseksi toiminnaksi edellyttää uudenlaista yhteistyötä maa- ja metsätalouden alkutuotannon sekä arvoketjujen sisällä ja välillä, tutkimustiedon nopeampaa soveltamista ja yli

sektorirajojen tapahtuvaa kehitystyötä. Maaseutuohjelman toimenpide "M16-Yhteistyö" ja siihen kuuluva pilotointi edistävät näiden päämäärien toteutumista. Esitykseen sisältyvät muutokset mahdollistavat sen, että maaseudun kehittämisohjelman toimenpiteitä voidaan käyttää entistä konkreettisempiin, yrittäjälähtöisiin pilottihankkeisiin. Pilottihankkeilla ja investoinneilla on luotava etenkin alkutuotantoyrityksille uusia mahdollisuuksia toiminnan kehittämiseen sekä kannattavuuden parantamiseen.

Valiokunta pitää välttämättömänä, että maaseutuohjelman mukaisen tukijärjestelmän ehdot pidetään kansallisilla ratkaisuilla mahdollisimman yksinkertaisina ja siten osaltaan minimoidaan tuenhakijoille aiheutuvaa hallinnollista taakkaa. Alemman asteisilla säännöksillä tukimenettelyiden yksityiskohdat tulee määritellä sellaisiksi, että viranomaismenettely muodostuu joustavaksi ja byrokratiaa vältetään. Säännösten käytännön toimeenpanon selkeys ja sujuvuus tulee kaikilta osin varmistaa. Hallinnon tulee erityisesti ottaa tämä huomioon ohjeistuksessa ja koulutuksessa. Lisäksi on välttämätöntä, että uusista tukiehdoista ja -menettelyistä tiedotetaan kattavasti ja selkeästi.

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä edellä esitetyin huomautuksin.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Maa- ja metsätalousvaliokunnan päätösehdotus:

> *Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 195/2016 vp sisältyvän lakiehdotuksen.*

Helsingissä 1.12.2016

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Jari Leppä kesk
varapuheenjohtaja Reijo Hongisto ps
jäsen Markku Eestilä kok
jäsen Pertti Hakanen kesk
jäsen Teuvo Hakkarainen ps
jäsen Lasse Hautala kesk
jäsen Johanna Karimäki vihr
jäsen Jukka Kopra kok
jäsen Kari Kulmala ps
jäsen Jari Myllykoski vas
jäsen Harry Wallin sd
jäsen Peter Östman kd
varajäsen Eero Suutari kok

Valiokunnan mietintö MmVM 19/2016 vp

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Carl Selenius